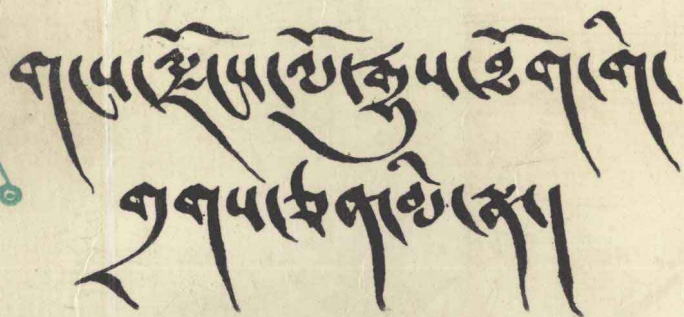

གངས་ལྷོ་རང་ཁྱེད་ལྷན་ཁྲིམས་པུ་ཨ་

ལྷན་པུ་ཨ་ལྷན་པུ་ཨ་

རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་

རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॥ १ ॥

མཉུན་གྱིས་འཆར་འགོད་པ། རག་དབང་སྒྲུབ་བཟང་།

ཁ་ཐུང་ལྷན་ཁྲིམ་པ། ལྷན་པ་མེ་ཤིང་།

५१५. ५१५. ५१५. ५१५. ५१५. ५१५. ५१५. ५१५. ५१५. ५१५.

འཕྲུལ་པ་ལ། རྒྱ་རྒྱ་མ་དང་འཕྲན་འཁྱེན་མོས་ཤམས།

པོ་ད་ལྷོངས་མི་དམངས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ནས་བརྒྱན།

ཐོད་རྒྱུང་གི་ཉམ་ཏུ་དཔེ་ཚོང་ཁང་ནས་བཀྲམ།

ཐོད་སྐྱོང་མ་ཤིན་ཏུ་པར་འདེབས་བཟོ་གྲུ་པར་བཏབ།

ཕྱག་ཁ་850 × 1168 1/32 ཡིག་འབྲུ་ཁྱི་30

1993ལོའི་ཟླ་12པར་པར་གཞི་1པར་ཐེངས་1བཟུབ།

པར་གྲངས་01 — 5, 130

ISBN7—223—00566—1/K·110

ཡིག་རིགས་(བོད་)རིག་གོང་མོར་8.50

(ཀླད་ཀློང་པ་གཟུང་དེ་ཕྱི་གཞུང་ལས་ཏུ་གས་01)

责任编辑：顿珠
封面题字：拉巴次仁
封面设计：阿旺格桑

雪域历史人物简介

汇编者：顿多、旦增曲扎

西藏人民出版社出版
西藏新华书店发行
西藏新华印刷厂印刷

开本：850×1168 1/32 印张：32.5 字数：300千

1993年12月第1版 1993年12月西藏第1次印刷

印数：01—4,630

ISBN7—223—00566—1/K·110

民文(藏65) 定价：8.50元

(藏) 新登字01号

འཇམ་བཟུང་།

འཇམ་མཁའ་དབུ་ཅེར་གྲགས་པའི་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འཁོར་འདིར་...
 འཇམ་པ་མའི་རིགས་ཀྱི་འཇམ་ལྷུང་ནས་མོ་རོ་རྩོད་པའི་མང་པོ་མོར་བ་མེན་
 ལྷུང་རང་རེའི་མོ་རྩུ་མ་དེ་བ་མེར་དང་ཚས་འལུང་ཁག གནའ་རྩུ་རྩུ་གས་
 ཞིབ་ལྷུ་འལུ་མོ་གས་ཀྱིས་མཐའ་མོ་མ་ལྷུ་མིང་། དེ་ཅན་གྱི་རྩུ་ལྷུ་
 རིང་མོའི་ནང་གངས་ཅན་པ་ཚས་རང་གི་སྒོ་སྒོས་དང་ལག་གཉིས་ལ་བཞེན་
 བས་ལྷུ་མོར་མ་ཡིན་པའི་མོད་མི་རིགས་ཀྱི་མོ་རྩུ་གསར་རྩུ་བཏོད་པའི་
 བང་གཏེན་ཅན་གྱི་མོ་རྩུ་མི་རྩུ་ཡང་ལྷུ་བཟུང་རྩུ་ཕོན། ལྷུ་པར་རྩུ་མོད་
 ལྷུ་མོག་མ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ནས་སྤང་དར་མ་ལྷུ་རྩུ་མ་བཅན་བར་མཁས་
 མཐོངས་དཔལ་དང་ལྷུ་པའི་བཅན་པོ་རིམ་ཕྱོད་དང་། ཞི་དྲག་ལས་ལ་
 ལྷུ་པའི་སྒོ་མེན་བཟུང་ལྷུ་ལ། གཡང་རྩུ་མོན་གྱི་བཟུང་པ་འཛིན་
 ཞིང་རྩོད་པའི་མཁས་དབང་རྩུ་ལ། བང་པ་སངས་རྩུ་ཀྱི་སྒོ་མོར་དང་
 ལྷུ་མོར་མ་ཡིན་པའི་རིག་པའི་གནས་ལ་མཚོག་རྩུ་སྤྱར་པའི་མཁས་ལྷུ་...
 མོ་པཎ་རི་རྩོད་ཕོན་ཡོད་ལ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མོད་མོལ་ལྷུ་རྩུ་པས་
 དང་། ལྷུ་པའི་སྐབས། ལག་མོ་ལྷུ་པའི་སྐབས། རིན་ལྷུངས་པ་དང་
 གཙང་པ་མེ་མིད་ཀྱི་སྐབས། དགའ་ལྷུ་མོ་བང་གི་སྐབས་བཅས་ལྷུ་ཚས་
 མིད་ལ་དབང་བཟུང་པའི་སྤྱོད་པོན་རྩུ་ལ། སངས་རྩུ་ཀྱི་བཟུང་པ་རིན་པོ་
 མེ་རྩུ་འཛིན་མོར་རྩུ་མོལ་པའི་ས་དག་རྩོད་གསུམ་ཀྱིས་གཙོས་རིམ་མེད་

གྲུབ་མཐའ་ནམས་ཀྱི་སྒོལ་གཏོད་པ་པོ་དང་རྒྱད་པར་བཅས་པའི་སྒྲུབ་པ་...
 དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་རྩེ་ཕོན། དེ་དག་གི་རྒྱགས་རྩི་བཀའ་
 དེན་ལས་པོད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་ཡར་ཐོན་གོང་འཕེལ་དང་། རྒྱད་པར་རྒྱ་མཚོ་
 རྒྱད་བཟུང་བཅོས་ངོ་མཚར་རྟེན་དཀའ་བ་ནམས་རང་ཅག་པོད་ལྟལ་སྒྲུབ་...
 པོའི་སྐད་དང་ཡི་གེར་ཕབ་སྟེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པས། པོད་ཀྱི་
 རྒྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཤིག་ལྷུང་བ་དེ་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་...
 རྒྱད་རྒྱ་འཕགས་པའི་རིག་གནས་གན་མཛོད་ཁྲོད་ཀྱི་ཆ་ཆའི་ལྷོ་པ་ཞིག་...
 ཡིན་པ་པོད་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་མཛད་པ་པོ་འཇམ་མིའི་མཁས་དབང་...
 ནམས་ཀྱིས་ཆ་འཛོག་ཁས་ལེན་གནང་མོད། འོན་ཀྱང་རང་ཅག་པོད་མི་
 མང་པོས་རང་གི་ཁོ་རྒྱས་མ་རྟོགས་པའམ་དོན་གཉེར་མ་བྱས་པའི་དབང་...
 གིས། མིས་རང་གི་རིགས་རྒྱས་ཆོ་འབྲང་མ་ཤེས་ན། ནམས་ནང་གི་
 རྩེའི་དཔེ་རྒྱ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པས། གངས་རྒྱུངས་གཤམ་ཅན་པ་ཐོ་རེ་
 བའི་མཛད་ནམ་གནད་བརྟུས་འདི་ཉིད་བཙམས་བསྐྱེགས་བྱེད་པའི་དཀོས་
 དོན་ཡང་རྩིས་རབས་པ་ནམས་ལ་སྟོན་ཕྱོད་མེས་པོའི་ལྷག་རྩིས་ཅུང་ཟད་...
 རོ་སྟོད་ལྟས་ཏེ། བཀའ་དེན་རྩིས་དྲན་དང་མཛད་འཕྲིན་དྲན་མོས་བརྒྱད་
 རྩི་གསར་གཞིན་སྒྲུབ་ཆོར་ཡར་རྟོས་ལ་སྐྱབ་པའི་ལྷག་སྒྲུལ། པོད་རིག་
 པར་ཉམས་ཞིབ་མཛད་པོ་ལས་དང་པོ་བ་ནམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔུང་...
 གཞིར་སྐྱབ་ན་སྐྱམ་པ་བཅས་ཀྱི་ཀྱན་སྟོང་བཟང་པོ་བཅངས་ཏེ་ཆོས་སྒྲིག་...
 གི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན།

རྟོ་རའི་སྐྱབ་རྩིས་འདིའི་རྩོད་བཅུད་ཀྱི་ཁོ་རྒྱས་རིང་པས་གཤམ་...
 ཅན་མི་སྒྲ་ཐོན་ཆེན་ཕྱོད་རྒྱུང་ཕར་ཀྱི་ཁོ་རྒྱས་དང་། ཆོས་འབྱུང་།

རྒྱལ་མཚན་མཛད་པ་པོ་དག་གིས་འཛིན་ཏེ་ན་མི་ཚོས་ལ་སྤྱད་ནས་སྤྲོད་...
 དེ་ཙམ་མ་བཞེས་པས་སྤྱི་དུ་སྤྱོད་ནས་ཀྱི་མི་སྤྱོད་མཛད་ནས་མོ་རེ་བ་ལས་...
 མ་འཁོད་ཅིང་དེ་དག་གི་འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་ཀྱི་མི་གསལ་བའམ་...
 བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་། དཔེར་ན། རྒྱ་གཞུང་གི་བཅན་པོའི་འཁྲུང་
 ཁྲུངས་དང་འཕྱོན་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མང་ཙམ་...
 མཆིས་པ་དང་། བོད་རྒྱལ་གཞིས་པ་སྤྱི་བཅན་པོ་ནས་ཉེར་བཅུན་པ་གི་
 མོག་རྒྱུ་མོག་བཅན་བར་ཀྱི་བཅན་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་དང་
 མཛད་ནས་སྤྱིར་ན་མི་གསལ་བ། སྤྱིར་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་སྤྱིར་དར་མའི་
 བར་ཀྱི་བཅན་པོ་རིམ་བྱོན་ཀྱི་འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་ལ་ཡང་བཞེད་པ་མི་
 མཐུན་པ་མང་བ་ལོ་ཏེ་ལ་བཞེད་པ་ཚོས་ཕུད་སྤྱོད་སྐབས་ལག་སྟོན་བྱུང་
 བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཚོས་འབྱུང་གི་དཔེ་ཆ་ཁག་པན་རྩོད་དཔྱད་བཟུར་གྱིས་...
 བྱང་དོན་ཅུང་ཟད་ཆ་ཚང་བ་དང་བཞེད་པ་གཙོ་ཆེ་བ་གཞིས་གསུམ་བཞོན་
 བས་བསྐྱེད་པ་དང་། དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་དཔོན་ལ་མཚོན་ན། བཞེད་པ་མ་
 དར་ནས་སྤྱི་དར་བར་ལོ་རྒྱུ་བཞེད་པ་ཡང་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཕྱོད་པར་གསུངས་
 ཤིང་། ལྷག་པོ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་གཞོན་པ་པོ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་
 རྒྱུད་དང་བཅས་པ་བཟངས་ཀྱིས་མི་ལངས། དཔེར་ན། དགའ་ལྡན་གི་
 པ་ལ་ཆ་མཚོན་ན་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མག་(སྤྱི་ལོ་1959)ལོ་བར་
 རྩོན་གྱི་མོག་དཔྱུ་བཅུ་གོ་བཅུན་ཐེབས་པ་དང་། འབྲི་གུང་པ་ལ་མཚོན་
 བ་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བར་གདན་རབས་སྤྱི་ལོ་ལྔ་ཕྱོད་པ།
 མདོ་སྤྱོད་བྱ་བྱུང་དགོན་ལ་རྩོན་མཁན་རབས་བཅུ་དང་ཉེར་གསུམ་ཐེབས་
 པ། མདོ་སྤྱོད་བྱ་བྱུང་གིས་འབྲི་ལ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཞིས་པའི་ས་སྤྱིར་(སྤྱི་ལོ་

-4-

ནམས་ཀྱི་ཐོག་ལྷ་མོས་ཀྱི་མོ་རིམ་གཞིར་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པ། དཔེར་ན།
གནས་ཀྱི་ཁྱི་བདུན་གྱི་སྐབས། བར་གྱི་ལྷགས་དྲུག་སྐབས་ཉུ་ཕྱེད་དང་།
འོད་སྒྲུངས་དང་ཡུལ་བརྟན་གྱི་རྒྱུད་པ་ནམས་གཏུང་རྒྱུད་གྱི་མོ་རིམ་.....
གཞིར་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པ། དེ་བྱིངས་གྲགས་ཅན་པ་མལ་མོ་ཆེ་འབྲུངས་
ལའི་མོ་རིམ་བཞིན་གྱུར་བསྐྱེད་པ་ལགས་སོ།

རང་ཅག་ཚེ་མ་སྐྱེག་བྱེད་པའི་སྤྱིས་སྤྱུངས་ཀྱི་ཤེས་རབས་དཔེན་པ་.....
དང་། མཐོང་རྒྱ་དང་ཐོས་རྒྱ་རྒྱུད་པ། སྒྲིལ་སྤྱོད་ལོད་དཔེ་ཆ་
ལག་སོན་དཀར་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་གྲགས་ཅན་མི་ལྷ་རེ་འགའི་མཛད་ནམ་
བསྐྱེད་དྲུགས་པ་དང་། འབྲུངས་འདས་ལོ་ཆོགས་འཛོལ་བ། མཛད་
ནམ་གནད་བདུས་བྱེད་རྩྭ་སྐྱེས་བསྐྱེད་མི་འཆམ་པའམ་གཙུག་གནད་.....
བདུས་མ་སྤྱབ་པ། ཆོག་དོན་ཆད་ནོར་འབྲུལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཆ་ཡོད་
ངེས་པས་གཞུར་གནས་སྒོ་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་དཔྱོད་པ་འཆར་རྒྱུག་ཚེ་ཡོད་...
བའི་རེ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱ།

མཛད་ནམ་བདུས་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞི་བཙུལ་དཔེ་དཔེ་ལ་མཛོན་ན།
དེབ་ཐེར་རྒྱན་པོ་དང་། དེབ་ཐེར་དཔར་པོ་གསར་ཉིད་། དེབ་ཐེར་
དཀར་པོ། ལྷུ་ཆོས་འབྱུང་། ཡར་སྤྱང་ཆོས་འབྱུང་། རྒྱལ་རབས་
གསལ་བའི་མེ་ལོང་། དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མའི་སྤྱོད་དབྱངས། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
བའི་དགའ་རྟོན། ས་སྐྱེའི་གཏུང་རབས། དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་བེད་རྒྱུ་
ལེར་པོ། ཉིང་མ་ཆོས་འབྱུང་། བརྟན་ཅིས་ཀྱང་ལས་བདུས་པ།
བརྟན་ཅིས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོ། བོད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དོན་ཆེན་རེུ་མིག འབྲི་བྱུང་གདན་རབས་གསེར་མེད་།

གངས་ལྗོངས་མཁའ་དབང་རིམ་ཕྱོག་གི་ཙོག་ཡིག་གསེར་གྱི་རྒྱལ་བ། མདོ་
 ལྷན་ཚོས་འབྱུང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་གཡུ་ཡི་ཁྲིང་བ། ལུང་ཐང་
 བཏུན་པའི་རྒྱན་མེའི་རྣམ་ཐང་། བྱ་ལུང་གདན་རབས། གངས་ལྗོངས་གསོ
 རིག་བཏུན་པའི་ཉིན་བྱེད་རིམ་ཕྱོག་གི་རྣམ་ཐང་ཚོགས་བསྐྱེགས། གཞུང་
 འབུམ་དཀར་ཆག དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་། གངས་ལྗོངས་སྐད་
 གཉིས་རྒྱ་བའི་འབྲུར་བྱང་སློ་གསལ་དགའ་སྦྱེད། བོད་ལྗོངས་ཞིབ་འཇུག་
 བོད་ཡིག་རྩལ་དེབ། བོད་ལྗོངས་ནང་བཏུན་རྩལ་དེབ་མགས་སོ།

རྒྱས་པ།

གངས་ཅན་སྤྱི་བའི་མཐུ་དང་སློ་གྲོས་ལས།
 འཇམ་མཁྱིལ་དབྱེ་ཅེའི་ལོ་རྒྱུས་གསར་བྱ་འབྱུངས།
 བཟང་བྱ་ལྷོང་གི་ལྷལ་ལམ་རིང་མོ་བརྒྱད།
 གཤམ་ཅན་སྤྱི་མཚོག་རྒྱ་སྐར་བཞིན་བྱ་བྱོན།
 མཁའ་མཛེངས་དཔལ་ལྷན་ཚོས་རྒྱལ་རིམ་བྱང་དང་།
 མདོ་སྐགས་བཏུན་པའི་མངའ་བདག་ལོ་པཎ་རྗེའི།
 མཛད་འཕྲིན་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་འད་ཟེར་འབུམ།
 ཆ་ཙམ་འཕྲོས་པས་སྤྱི་རབས་སློ་ལུན་བསལ།
 མེས་པོའི་ལྷལ་བཞག་རིག་པའི་གནས་དག་ལ།
 མ་སྐྱེངས་མ་རྟོགས་ཁ་ཞིན་ཙམ་འཆང་བའི།
 སྤྱི་རྒྱ་དེ་ནི་རྟོན་ལྷའི་འཇའ་རིས་བཞིན།
 རྣམ་པར་བཟ་ཡང་དོན་གྱི་སྤྱིང་པོས་དཔེན།
 དེས་ན་མེས་པོའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་བྱན་གྱིས།

འབད་འབྱངས་ཡད་བུའི་ལྷོ་མ་མི་ལྷོད་ཅིང་།
འབྱུག་ལྷོག་འཁྲལ་བའི་བསམ་སྦྱོད་ཡོངས་ཡུངས་ཏེ།
ཐང་དོར་འབྱེད་པའི་སྒོ་མིག་གསལ་ཡུར་ཅིག

བཙུ་མིག་པས།

དཀར་ཆག

དང་པོ། བོད་ལྷན་པཅན་པོའི་སྐབས།

གནམ་གྱི་ཁྱི་བུ་བུ་སྐབས། ..... (1)

ཉེད་ཀྱི་ཉེད་མ་གཞི་མ་གྱི་སྐབས། ..... (5)

བར་གྱི་ཡེགས་ཀྱི་གྱི་སྐབས། ..... (10)

ས་ལ་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས། ..... (13)

བཅན་ལཱི་སྐབས། ..... (15)

ཁྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་ནམ་གནམ་རི་ཁྱོད་བཅན་བར། ..... (19)

ཚོས་ཀྱི་ཁྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་སྐབས། ..... (25)

ཁྱོད་ཁྱོད་ཁྱོད་བཅན་ནམ་ཁྱི་ཞེ་གཙུག་བཅན་བར། ..... (47)

ཚོས་ཀྱི་ཁྱི་ཁྱོད་ཞེ་བཅན་གྱི་སྐབས། ..... (58)

ཁྱི་བཅན་པོ་ནམ་ཁྱི་དར་མ་ཁྱོད་བཅན་བར། ..... (94)

གཉིས་པ། བོད་སྐད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས།

བོད་ཐུངས་ཀྱི་རྒྱད་པ། ..... (112)
 ཡུལ་བརྟན་གྱི་རྒྱད་པ། ..... (143)
 དམར་གཤོ་གཅོང་གཞུམ་ནས་འཕྲོག་མི་སྤྱུ་ཡི་ཤེས་བར། ..... (145)
 རྒྱར་པོ་ཆེ་སྤྱུ་འཕྱར་གནས་ནས་ཞུ་དམར་བ་རྩེལ་བྱིམས་དཔལ་
 བར། ..... (165)

ཁྱོད་པལ་རིན་ཆེན་མེད་མེད་ནས་རྩོམ་པར། ..... (223)

ཐུན་རྩོམ་རིན་ཆེན་ཐུན་ནས་མཁས་ཀྱིས་ཤངས་སྟོན་རྩལ་ཁྲིམས་
མཁོན་པོ་བར། ..... (296)

གསུམ་པ། ས་སྐྱུ་པའི་སྐབས།

འཕགས་པ་སྒྲོ་སྒྲོས་རྒྱལ་མཆོན་ནས་རིག་འཛིན་གྱི་སྒྲ་ར་རྩེ་
བར། ..... (325)

རྒྱལ་སྒྲ་ལ་ནས་རྒྱལ་ལྷན་ཆོས་རྩིས་ཀྱི་ར་བར། ..... (350)

བཞི་པ། ལག་ཀྱི་སྐབས།

ལག་གྱུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་ནས་མངས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་བར། ..... (383)

འཇམ་དབྱངས་བྱུ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་སྐར་ཐང་པ་གྲུབ་པ་ཤིས་རབ་
བར། ..... (413)

ཐེ་མིད་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ནས་རྒྱལ་ཆེ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་བརྟན་
བར། ..... (441)

རྒྱལ་བ་དཔེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་རྒྱ་དཀར་ཤིས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་
བར། ..... (484)

ཐེ་མིད་རྒྱ་གྱི་དབང་པོ་ནས་རྒྱལ་ཐང་རབ་འབྱམས་པ་བྱམས་
པ་བསོད་ནམས་བར། ..... (546)

རྒྱལ་བ་དཔེ་འདུན་རྒྱ་མཆོན་མང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ་
བར། ..... (574)

རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོན་མང་བདག་འདུལ་རྩི་ཐེ་བར། ..... (616)

རྒྱུད་སྒྲིག་། རྒྱལ་པོ་འདིས་མཁར་གྱི་དང་པོ་ཡུམ་ལུ་བྲུ་མཉམ་བཅེགས།
 དེ་ནི་རྒྱུ་གཡམ་ཆེ་ཆུང་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བཅེགས་པའི་མཁར་ཐོག་ས་གསུམ་...
 པ་ཞིག་ཡོད། ལུམ་པའི་ཐོན་པོ་ཨ་ཡོང་རྒྱལ་བ་བཀུལ། རྒྱལ་མེ་མེད་
 པ་ལ་སོགས་རྒྱལ་ཕན་འབངས་སྤུ་བསྐྱེས་ཤིང་། རྒྱལ་པོ་དེའི་འགོ་དཔོན་
 གྱི་ཁྲོད་ཏུ་དཔུ་ཚོག་བཅོན་ལ་སྒྲན་གསལ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་། རྒྱལ་པོ་འདིའི་
 ཏུས་ཐོན་གྱི་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པ་བྱུང་ཞིང་སྒྲན་དཔུད་དང་...
 ཆེས་འདེབས་སོགས་ཀྱི་རིག་གནས་དར་བ་མ་ཟད། གཏམ་རྒྱུད་དང་།
 རྒྱུད་རྒྱུད། རྩེབ་རྩེའུ། བཀའི་ཀུགས། རྩོ་གར། རྩུ་གཞས། རོག་
 ཅེད། ཅེད་འཛོལ་སོགས་པ་བྱུང་ཞེས་གསལ། རྒྱལ་པོ་འདིའི་སྤུ་ཐོན་
 བོ་མཆོ་མི་སྤུ་རྒྱལ་དང་། ཅ་མི་སྤུ་གར་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། གནམ་སྤུག་
 ལུག་གམ་སྤུ་ཆོ་བཟའ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྤས་སྤུ་ཁྲི་བཅོན་པོ་འབྱུངས།
 སྤས་ཆེབས་ཁ་སྤུ་ཐམ་ན་ཡབ་གནམ་ཏུ་གཤེགས་པས་ལུར་དང་བང་སོ་...
 མེད་པར་གསལ།

ཐོན་གྱི་ཁོ་སྤུ་བ་ཆེན་པོ་བཞི། ཐོད་རྒྱལ་གཏའ་ཁྲི་བཅོན་པོའི་སྤུ་
 རིང་ལ། རྒྱུར་པོ་སྤུ་སྤུ་དོན་གཙུག་དང་། གཏན་ལེ་ལུ་སྤུ་
 རིང་། རྩེ་ཤོད་གས། གཙོ་ཐོན་ཁྲི་གཙུག་བཅས་བཞིས་རིན་ཆེན་
 གཤེར་ཆུང་ཁྲིར་ནས་སྒྲ་རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་མང་པོར་བཤོད། ཐོན་
 རྩམས་ལུས། ཐོན་རྩམས་རྩེ་ལ་གཤིགས་སྤུལ་བས་རྩེ་ཡང་དཔྱེས། དེ་
 རྩམ་གཤེན་པོ་དེ་བཞི་ལ་ཐོན་གྱི་ཁོ་སྤུ་བ་ཆེན་པོ་བཞིར་གསལ་སོ།

སྤུ་ཁྲི་བཅོན་པོ། (སྤུ་ཁྲི་བཅོན་པོ་ཞེས་པའང་སྤུར་) ཐོད་རྒྱལ་
 གཉིས་པ། གནམ་གྱི་ཁྲི་བཀུ་གྱི་ཡ་གྱལ། ཡབ་གཏའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་དང་

དང་པོ། བོད་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྐབས།

གནམ་གྱི་ཁྱི་བཅུན་གྱི་སྐབས།

གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ། (ཁྱི་བཅན་པོ་འདྲ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་) བོད་རྒྱལ་ཐོག་
མ། གནམ་གྱི་ཁྱི་བཅུན་གྱི་ཡ་གྲུལ། འདི་ཉིད་བོད་ཤིང་ལྷག་(སྤྱི་ལོ་ལྷན་
གྱི་ལོ་127) ལོར་བྱོན་ཞེས་དང་། ཤིང་བྱི་(སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་237) ལོར་
བྱོན་སྟེ་གསུང་རྒྱལ་མི་འདྲ་བ་མང་། རྒྱལ་པོ་འདི་འབྱུང་ཁྱེད་ལ་བོད་
གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་། གནམ་གྱི་ལྷ་ལས་མི་འདྲ་བ་ཐེགས་ཐེགས་ཐེགས་
དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཐུག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་ལས་ཐུང་བའི་ཐེགས་ཐེགས་
གྱི་སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་
ལྷན་། གང་ལྟར་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་
པའི་ཆེ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་སྟེ་མི་ལས་འདས་པའི་མཚན་མ་དང་ལྷན་
པ་སྟེ། མིག་མས་འགྲེལ་བའ། གཤམ་ཡི་སྤྱི་ལོ་ལྷན་མ་ཅན། སོ་རྒྱུང་སོ་འཁོར་མར་
ཡོད་པ། སོར་མོ་ཤིང་བྱི་ལས་འབྱེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་ཡ་མཚན་སྤྱི་ལོ་
བོད་ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་འོས་སྟེ་གསུང་བའི་གསུང་བའི་གསུང་བའི་གསུང་བའི་
མཚན་ཡང་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ཞེས་བྱ་གསུང་། གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོས་བོད་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་མཚན་པ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་
ཤིང་། དེ་ཡན་རྒྱལ་པོ་བཅུ་གཉིས་དང་སོ་ལ་མ་བཞི་བཅུ་ལ་སོགས་པས་
དཔང་བཟུང་བ་དང་། བོད་མི་རྣམས་བྱ་གསུང་དང་སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལྷན་

མར་འབྲས་ཐུངས་ཟུར་ཁང་དུ་བཞུགས་ནས་འཆད་ཉན་འཕེལ་སྐབས་སུ་
 འབྲན་ཟུར་འདུག་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱགས་བསྟན་ནས་མི་རར་ཕེབས།
 དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཉི་མ་ཙམ་རྩིད་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས། མི་རའི་མཁས་
 སློལ་ཀུན་གྱིས་གུས་འདུད་མཛད། དེ་ནས་ཀུན་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྩེས་
 འབྲངས་པ་རྣམས་དང་། མི་ར་ནས་རྒྱ་དང་འབྲས་ལྗོངས་། རྩོད་པ་ཁ་
 ཅེར། རྩོགས་ནས་ཆོས་ཉན་པ་མང་དུ་འདུས་པ་ལ་དབུ་པར་ཆད་མ་
 སྐྱེས་གསུངས་པས་བྱེས་མཁས་མང་གྲ་ཆོད་དུ་གསལ། གྲ་ཁང་དེའི་སྐྱག་
 ཏུ་ཡབ་མེས་གྱིས་བཞུན་པའི་རྩ་རྟ་མགིན་ཡང་གསང་ཡབ་ལྷམ་གྱི་སྐུ་འདི་
 བཞེངས། དག་རྒྱུན་ལ་རྟ་མགིན་ཁང་གིས་འདི་རུར་ཁྱོད་དུ་གསལ།
 དེར་མི་བ་ཐུང་པོ་གཅིག་ལ་བྱ་རོག་དམར་པོ་ཞིག་བབ་པ་དེར་ཐིམ་པ་……
 གཟིགས་པས། དེ་རྟ་མགིན་གྱི་སྐུ་ལ་པར་རེས་ཏེ་མི་ཤིང་གི་སྐྱང་པོ་དེ་
 ལོ་སྟན་འདས་གཏོགས་ནས་བཞེངས་པ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་དང་
 རྒྱད་པར་མེད་ཅིང་འཕྲིན་ལས་རྒྱར་བ་ཡིན། དེ་ནས་ཞ་བྲ་བ་བཟླ་ཤིས་
 རྒྱ་མཚོའི་རྩེས་སུ་མི་རའི་མཁས་ཁྲིར་ཕེབས། དབུ་ཆོད་ཀྱི་བཤད་རྒྱུན་
 དང་བསྟན་བཅོས་བཅུ་མས། སློལ་མར་རྩི་དཔོན་སློ་བཟང་ཉི་མ། གཙོང་
 པ་ཀུན་རྒྱལ། ལྷན་མངག་དབང་པ། མངའ་རིས་པ་རྣམས་། སློལ་
 དཔོན་དཔལ་སློ། རྩོ་པ་འཇམ་གསལ་པ་ཕོགས་ཕྱོག། (འབྲངས་འདས་
 དང་མཛད་རྣམ་ཞིབ་པ་མ་རྟེན།)

རྩོད་བྱང་ཕེམས་ཤེས་རབ་བཟང་ཙོ། རྩི་འདི་ནི་རབ་ཐུང་བདུན་
 པའི་(ལྷ་མ་1387—1420)ནང་དུ་པོ་ཆེ་ཡར་སྤེལ་དགེ་རྩོད་དཔོན་གྱི་
 དེགས་སྐས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། རྒྱ་རྒྱུད་རྒྱལ་པོའི་ཆོས་སློར་བྱུགས།

དུམ་མུ་ཚ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱུག་། བོན་གྱི་ཚ་རྒྱལ་ཉར་ན། བཅན་
 བོ་འདིས་གསལ་མཁར་ཁོ་མ་ཐེའུ་རྒྱུད་བཞེངས། ཞང་ཁྱུང་ནས་མཁས་པ་
 ཆེན་པོ་གཤེན་ནམ་མཁའ་རྣམ་པ་མདོག་ཅན་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་དང་ཙ་.....
 བརྒྱད་གདན་དྲངས། བོད་ཏུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་བཞི་བརྒྱ་ཙ་ལ་
 བརྒྱགས། བོན་གྱི་གསུང་རབ་མདོ་འབྲུམ་རྒྱུད་མཛོད་སོགས་པོ་ཉི་མང་པོ་
 བརྒྱར། དེ་ཡང་“དག་པ་ལྷ་ཡི་ཡི་གེ་རྣམ་གཟིག་སྤྱངས་ཡིག་ཏུ་བརྒྱར།
 རྣམ་གཟིག་གི་སྤྱངས་ཡིག་ཞང་ཁྱུང་གི་ཡིག་ཀན་ཏུ་བརྒྱར། ཡིག་ཀན་སྤྱང་
 རྣམ་ཏུ་བརྒྱར། དེ་སྤྱང་ཆེ་རྒྱུད་ཏུ་བརྒྱར། སྤྱང་ཆེན་དབུ་ཆེན་ནམ་
 གཟབ་ཏུ་བརྒྱར། ཡིག་རྣ་འབྲུ་མ་ལས་བཅམས་སོ་”ཞེས་རུས་དེ་ཤིང་
 ཏུའང་བོད་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་པར་གསུངས། ལུ་ཁྱི་ལྷོ་བོད་ཏུ་གཡུང་རྒྱུད་གི་
 བོན་དར་རྒྱས་མཛོད་མཁན་གཙུ་བོ་ཡིན་ཞིང་། བོན་ནམས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་
 བཙུ་བཀྱར་ཆེན་པོ་ཁྱེད། ལུ་གཤེན་ཙུ་ལན་ཆས་མཛོད། ས་དིང་དིང་
 མའམ་ས་སྤན་ཉིང་ཉིང་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྤས་དིང་ཁྱི་བཅན་པོ་.....
 འབྲུངས།

དིང་ཁྱི་བཅན་པོ། (དིང་ཁྱི་བཅན་པོ་ཞེས་པའང་རྣམ་)མོད་
 རྒྱལ་གསུམ་པ། གནམ་གྱི་ཁྱི་བཏུན་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཡབ་ལུ་ཁྱི་བཅན་པོ་དང་
 དུམ་ས་དིང་དིང་གཉིས་ཀྱི་ཕྱུག་། ལུ་གཤེན་ཙུ་སྤོན་དཀར་གྱིས་བྱས།
 གསལ་མཁར་ཁོ་མ་ཡོངས་ཙ་བཞེངས། སོ་ཐམ་ཐམ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་
 སྤས་སོ་ཁྱི་བཅན་པོ་འབྲུངས།

སོ་ཁྱི་བཅན་པོ། མོད་རྒྱལ་བཞི་པ། གནམ་གྱི་ཁྱི་བཏུན་གྱི་ཡ་
 གྲུལ། ཡབ་དིང་ཁྱི་བཅན་པོ་དང་དུམ་སོ་ཐམ་ཐམ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱུག་། ལུ་